

ข่าวเดือนการระบาดศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๑๙ ประจำวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘

ด้วงหนวดยาว(อ้อย)

เดือนเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากขณะนี้พบการระบาดของด้วงหนวดยาวในจังหวัดขอนแก่น จึงขอให้จังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ อุดรธานี และจังหวัดหนองบัวลำภู ติดตามสถานการณ์การระบาดของด้วงหนวดยาว และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงอ้อยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เนื่องจากด้วงหนวดยาวสามารถเข้าทำลายอ้อยได้ในทุกระยะการเจริญเติบโต

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dorysthenes (Lophosternus) bugueti* Guerin

วงศ์ : Cerambycidae

อันดับ : Coleoptera

รูปร่างลักษณะ

เป็นแมลงศัตรูพืชที่สำคัญชนิดหนึ่งของอ้อย ไซ้ เป็นรูปยาวรี สีน้ำตาลอ่อน ขนาดยาว ๓.๐ - ๓.๕ มิลลิเมตร กว้าง ๐.๘ - ๑.๐ มิลลิเมตร เปลือกไขค่อนข้างแข็ง หนอน ลำตัวสีขาวนวลตลอดทั้งตัว รูปร่างแบนทรงกระบอกและแบนเล็กน้อย บริเวณอกกว้างกว่าส่วนท้องเล็กน้อย หัวกะโหลกมีสีน้ำตาลและมีขนาดเล็กกว่าลำตัวมาก ปากขนาดเล็กแต่มีเขี้ยวแข็งแรง ขามีขนาดเล็กมาจนแทบมองด้วยตาเปล่าไม่เห็น เมื่อโตเต็มที่มีขนาดใหญ่มาก คือ ยาว ๗๐ - ๑๐๐ มิลลิเมตร กว้าง ๒๐ - ๓๐ มิลลิเมตร หัวกะโหลกกว้าง ๑๒ มิลลิเมตร ตักแต่ จะมีหนวด ขา และปีกอยู่ด้านข้างลำตัว เห็นชัดเจนยาวประมาณ ๔๐ - ๕๐ มิลลิเมตร กว้าง ๒๔ - ๒๖ มิลลิเมตร ตัวเต็มวัย มีสีน้ำตาลแดง ยาวประมาณ ๒๕ - ๔๐ มิลลิเมตร กว้าง ๑๐ - ๑๕ มิลลิเมตร ตัวเมียตรงปลายปล้องสุดท้ายของส่วนท้องมีลักษณะมน ส่วนตัวผู้ตรงปลายเว้าและมีขนที่หน้าอก

มักพบระบาดมากในดินร่วมปนทรายที่มี pH ๖.๙ ดินมีอินทรีย์วัตถุ ๑.๑๕ - ๑.๒๒ % แมลงชนิดนี้ทำความเสียหายให้แก่อ้อยได้มากกว่าแมลงนูนหลวง เพราะมักแพร่กระจายไปทั่วไร่อ้อยที่ถูกทำลายในบริเวณกว้างขวาง ผลจากการเข้าทำลายของหนอนชนิดนี้ทำให้ผลผลิตอ้อยผลูกลดลง ๑๓ - ๔๓% และน้ำตาลลดลง ๑๑ - ๔๖ % ส่วนอ้อยตอ ๑ จะสูญเสียผลผลิตประมาณ ๕๔ % และน้ำตาลลดลง ๕๗ %

ลักษณะอาการและการทำลาย

หนอนเริ่มเข้าทำลายอ้อยตั้งแต่ระยะท่อนพันธุ์ โดยเจาะไชเข้าไปกัดกินเนื้ออ้อยภายในท่อนพันธุ์ มีผลทำให้ท่อนพันธุ์อ้อยไม่งอก หนอนอ้อยอายุ ๑-๓ เดือน จะถูกกัดตรงส่วนโคนที่ติดกับเหง้าให้ขาดออก ทำให้หนอนอ้อยแห้งตาย เมื่ออ้อยโตเป็นลำอาการเริ่มแรกพบว่า กาบใบและใบอ้อยแห้งมากกว่าปกติ ตั้งแต่ใบล่างขึ้นไปจนแห้งตายไปทั้งต้นหรือทั้งกออ้อย ขณะที่หนอนยังเล็กจะกัดกินอยู่ตรงบริเวณเหง้าอ้อย ซึ่งผลทำให้การส่งน้ำและอาหารจากรากไปสู่ลำต้นและใบน้อยลง เมื่อหนอนโตขึ้นขนาดยาว ประมาณ ๔๐ มิลลิเมตร ก็จะเริ่มเจาะไชจากส่วนโคนลำต้นอ้อยขึ้นไปเพื่อกินเนื้ออ้อยจนบางครั้งทำให้ลำต้นอ้อยเป็นโพรงเหลือแต่เปลือก บางต้นหนอนเจาะสูงขึ้นไปจากส่วนโคนถึง ๔๐ เซนติเมตร จนทำให้ลำต้นอ้อยหักล้มและแห้งตาย

แนวทางการป้องกันกำจัดด้วงหนวดยาว

๑. ขณะที่ไถไร่ ควรเดินเก็บหนอนตามรอยไถ ๑ - ๒ ครั้ง ก่อนปลูกอ้อย ควรส่งเสริมให้มีการนำตัวหนอนไปประกอบอาคาร

๒. ปลูกพืชหมุนเวียน โดยปลูกมันสำปะหลังหรือสับปะรดแทน แม้ว่าหนอนชนิดนี้จะเข้าทำลายมันสำปะหลังโดยเจาะเข้าไปที่โคนต้นมันสำปะหลังให้เป็นโพรง และหักล้มในที่สุด บางครั้งพบเจาะเข้าไปกินในหัวมัน แต่การเข้าทำลายมันสำปะหลังก็รุนแรงน้อยกว่าในอ้อยมาก

๓. ในแหล่งที่พบการระบาด หลังวางท่อนพันธุ์ควรมีการฉีดพ่นด้วยสารแขวนลอยของเชื้อราเขียว จีงกลบ จะสามารถป้องกันตัวหนอนได้ประมาณ ๑ ปีในกรณีที่ไม่มีตัวหนอนเข้าทำลายอ้อย แต่หากมีหนอนได้รับเชื้อราเข้าทำลาย เชื้อราสามารถกระจายต่อไปได้เรื่อย ๆ จากตัวหนอนที่ตาย

๔. อาจใช้สารเคมีโรยในร่องอ้อย endosuldan + fenobucarb (Thiocorb ๔.๕ % G) อัตรา ๕ กิโลกรัมต่อไร่ แล้วจึงกลบร่อง หรือ ฉุดพ่นด้วยสาร fipronil (Asscend ๕ % SC) อัตรา ๘๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดแล้วกลบดิน

๕. ในช่วงปลายมีนาคม-เมษายนของทุกปี ด้วงหนวดยาวอ้อยเริ่มออกจากดักแด้มาเป็นตัวเต็มวัย ใช้วิธีการคือ ขุดหลุมดักจับ โดยตัวเมียหลังจากออกจากดักแด้จะปล่อยสารล่อทางเพศออกมา ตัวผู้ก็เดินตาม เมื่อตกลงไปในหลุมก็จะไม่สามารถขึ้นมาได้ และควรรองกันหลุมด้วยพลาสติก เพื่อป้องกันการวางไข่ของด้วงหนวดยาวได้

ที่มาภาพ : ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น กรมส่งเสริมการเกษตร